

Reactie PFZW op Zembla-uitzending

7 februari 2011 - Zaterdag 5 februari bracht Tv-programma Zembla een uitzending over pensioenfondsen. Het beeld stemde treurig: door slecht beheer hebben de pensioenfondsen 145 miljard euro minder verdiend op de beleggingen dan had moeten. En daarbovenop zouden de fondsen nu fors rijker zijn als er geen grepen uit de kas waren gedaan en de premies hoger waren geweest, zo stelde Zembla.

Pensioenfondsen Zorg en Welzijn herkent zich niet in de cijfers die Zembla presenteerde. Het fonds kan gelukkig andere en betere resultaten laten zien. Daarnaast getuigt de uitzending van weinig kennis van het Nederlandse collectieve stelsel.

Zembla wilde aanvankelijk geen inzage geven in het rapport waarop het programma zich baseert. Het onderzoeksbureau dat het rapport opstelde wilde wel inzage geven, maar alleen na stevige betaling. Pas na aandringen gaf Zembla het rapport uiteindelijk twee dagen na de uitzending vrij. Het rapport wordt nu door Pensioenfondsen Zorg en Welzijn bestudeerd.

Los van de exacte berekeningen in het rapport, stelt Zembla dat pensioenfondsen vanaf 1989 slecht hebben gepresteerd doordat ze vanaf dat moment behalve in staatsobligaties ook meer in aandelen gingen beleggen. De rendementen van Pensioenfondsen Zorg en Welzijn laten echter zien dat over de afgelopen decennia beter werd gepresteerd dan relatief veilige beleggingen in louter staatsobligaties. Dat geldt ook voor de door Zembla genoemde periode. Alleen over de laatste tien jaar scoorden staatsobligaties beter dan de portefeuille van PFZW.

Rendement op jaarbasis	PFZW	Staatsobligaties
Afgelopen 10 jaar	4,9%	5,6%
Afgelopen 20 jaar	8,4%	7,6%
Afgelopen 30 jaar	8,3%	8,2%
Afgelopen 40 jaar	8,2%	7,9%
Sinds 1989 - 2009	7,8%	7,3%

De onderstaande grafiek toont de waardeinstijging van elke bij Pensioenfondsen Zorg en Welzijn ingelegde pensioeneuro (blauwe lijn) sinds 1989, het jaartal dat Zembla als uitgangspunt hanteerde. De euro belegd door PFZW is nu ruim 5 euro waard. Dat is meer dan wanneer gekozen was voor enkel veilige staatsobligaties (groene lijn).

Geen greep uit de kas

Zembla liet zien dat de overheid en bedrijven in de jaren negentig, toen de kassen goed gevuld waren, geld terugkregen (of terugnamen) van pensioenfondsen. Bij Pensioenfondsen Zorg en Welzijn is dat nooit gebeurd.

Te weinig premie?

Het onderzoeksrapport dat Zembla liet maken stelt dat de fondsen nu heel wat meer reserves zouden hebben als er de afgelopen twintig jaar meer premie was betaald en als er geen VUT-uitkeringen waren uitbetaald. Dat is natuurlijk onontkoombaar waar. Pensioenfondsen waren nu dan rijker, werknemers en werkgevers armer.

Deze stelling van de programmamakers gaat volledig voorbij aan de doelstelling van de Nederlandse collectieve pensioenfondsen. Dat doel is namelijk niet het vergaren van zo veel mogelijke reserves, maar het verzorgen van een solidair, fatsoenlijk en betaalbaar pensioen. Als de reserves hoger waren dan nodig, dan werden de uitkeringen verhoogd en de premies verlaagd. Net zoals in tijden van reservetekorten uitkeringen bevroren worden en premies verhoogd. Over de benodigde hoogte van de reserves kan gediscussieerd worden, maar met de Nederlandsche Bank zijn daarover afspraken gemaakt. De Nederlandsche Bank controleert de naleving van die afspraken.

Dreigende maatregelen

In de jaren negentig speelde nog iets anders: de overheid dreigde de royale reserves van pensioenfondsen af te romen met fiscale maatregelen. Zolang deze dreiging reëel was, kozen vakbonden en werkgevers begrijpelijkerwijs samen voor lagere premies, om zo de reserves te laten slinken. Dat gebeurde ook in de sector zorg en welzijn, met als gevolg dat de premies in die periode duidelijk lager waren dan het huidige niveau.